

ung, kvindelig Bygningsblikkenslagersvend, som i en dertil egnet Dragt krøb om paa Tagene sammen med sine mandlige Fæller.

Forinden vi gaar over til at se paa Lønforholdene for Kvinderne ved Industri og Haandværk, maa vi imidlertid berøre *Hjemmearbejdet*. For overordentlig mange Kvinder gør to modstridende Interesser sig gældende: Paa den ene Side Ønsket om, ja maaske næsten Nødvendigheden af at kunne udføre det Arbejde, der helt eller delvis ernærer dem, i Hjemmet, medens det paa den anden Side med Rette hævdes, at Hjemmearbejdet skader Arbejderstanden. Arbejdsgiveren vil som Regel begunstige Hjemmearbejdet, da han derved slipper for at skaffe dyr Værkstedspads og, f. Eks. ved Syning og Naadling, tillige Maskiner. Hjemmearbejdet hjælper til at trykke Arbejdslønnen, fordi det for mange kun er en Biindtægt, og i sanitær Henseende er det skadeligt, fordi de smaa Hjem forvandles til Værksteder, hvor f. Eks. Støvet fra de Stoffer, der skal konfektioneres, forener sig med Presseovns Hede om at fordærve Luften.

Derimod kommer de Kvinder, der arbejder paa Fabrikkerne eller Værkstederne ind under den *Arbejderbeskyttelse*, der er nedlagt i Loven af 1. Juli 1901 om Fabrikstilsyn, og ved hvilken der sikres hver Arbejder 8 Kubikmeter Luft i Forbindelse med god Ventilation. Særlig Beskyttelse ydes der tillige Kvinderne ved Bestemmelsen om, at det kan forbydes Personer under 18 Aar og Kvinder at deltage i særlig anstrængende og sundhedsfarligt Arbejde. Endelig bestemmer § 18 i samme Lov, at ingen kvindelig Arbejder maa i de første 4 Uger efter sin Nedkomst indtræde i Fabrikarbejde, medmindre det ved Lægeattest godtgøres, at dette kan ske uden Skade for hendes eller Barnets Sundhed. Den Hjælp, som det offentlige yder i det Tidsrum, i hvilket en Kvinde efter den nævnte Bestemmelse ikke har kunnet genindtræde i sit Arbejde, har ikke Fattighjælps Virkninger.

Med Henblik paa den i 1910 forestaa-

ende Revision af Fabriksloven foretages der for Tiden Undersøgelse af, i hvor stor Udstrækning Kvinder anvendes til industrielt Natarbejde for mulig at faa dette afskaffet eller stærkt begrænset.

Med Hensyn til *Lønvilkaarene* for de ved Industri og Haandværk arbejdende Kvinder, da er disse selvfølgelig meget forskellige, og der kan her kun blive Tale om at komme ind paa Hovedtrækkene og fremdrage nogle enkelte Eksempler. Næsten alt industrielt Arbejde er jo i vore Dage Akkordarbejde, der kan betinge en ret forskellig Indtægt indenfor samme Fag, efter Øvelse og Dygtighed. Sammen med Lønspørgsmaalet maa *Fagforeningerne* imidlertid omtales, fordi disse jo bidrager meget til at højne Arbejdslønnen. Der er fra alle Sider Enighed om, at det er langt vanskeligere at organisere Kvinderne end Mændene. Dette hænger bl. a. sammen med, hvad ovenfor er sagt om Hjemmearbejdet, idet det selvfølgelig er næsten uoverkommeligt at organisere Kvinder, der sidder spredte rundt om i Hjemmene. Et Eksempel paa, hvor vidt man alligevel kan naa i saa Henseende danner »De kvindelige Herreskrædere,« der staar som en Afdeling i »Dansk Skræderforbund« og i Øjeblikket tæller ca. 1200 Medlemmer, af hvilke kun ca. 150 arbejder paa Værksteder. I 1899 stod godt en Femtedel af de voksne kvindelige Industriarbejdere indenfor Fagforeningerne, men siden da har sikkert en betydelig Udvikling fundet Sted.

Den Uvilje, som tidligere ofte gjorde sig gældende blandt de mandlige Arbejdere mod den indtrængende kvindelige Arbejdskraft, navnlig hvor denne trykkede Lønnen i Faget, synes nu at svinde. Man søger saa vidt muligt at samle de mandlige og kvindelige Arbejdere indenfor samme Fagforening, noget som f. Eks. er sket for Væveriarbejderne og Tobaksarbejderne, og i disse Fag, hvor alt Arbejde er Akkordarbejde, er Vederlaget for samme Art Arbejde ens for Mænd og Kvinder.

En særlig Lands-Organisation danner »Det kvindelige Arbejderforbund«, der